

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums
direktors _____
A.Ruperts
2023. gada 02. janvāris

Darba drošības instrukcija metinātājam

- elektrometināšana
- gāzmetināšana

DDI - 08 - 2023

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos" no 2010.gada 10. augusta

1. Vispārīgās prasībās

1.1. Par metinātāju drīkst strādāt persona, kurai ir veikta ievadapmācība, apmācība elektrodrošībā, ugunsdrošībā, pirmās palīdzības sniegšanā un, kuras veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst veicamajam darbam, ir veikta drošu darba paņēmieni apmācība;

1.1.1. patstāvīgi metināšanas darbus drīkst veikt persona, kura sasniegusi 18 gadu vecumu, mācību nodarbību un prakses laikā nodarbinātie jaunāki par 18 gadiem darbu drīkst veikt tiešā darba vadītāja uzraudzībā;

1.1.2. par metināšanas darba drošību nodarbinātie jāinstruē ne retāk kā vienu reizi gadā, izglītojamiem mācību procesa ietvaros - divas reizes gadā (katra mācību pusgada sākumā);

1.1.3. mainoties darba apstākļiem, pie jaunu iekārtu uzstādīšanas, nodarbinātam pārkāpjot DDI, pēc notikuša nelaimes gadījuma - atkārtotu instruktāžu jāveic nekavējot.

1.2. Neuzsākt darbu un ziņot tiešajam darbu vadītājam, darba aizsardzības speciālistam, ja:

1.2.1. darba apstākļi, elektroiekārtas rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai;

1.2.2. darbarīki un inventārs ir bojāti;

1.2.3. nav izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL);

1.2.4. nav veikta apmācība pārjauno darba aprīkojumu;

1.2.5. nav atbilstošas profesionālās sagatavotības;

1.2.6. ir pamanīta dzirksteļošana, dūmi vai liesma, deguma smaka un slēdžu uzkaršana u.c.;

1.2.7. ir nepietiekams darbavietas apgaismojums;

1.2.8. ir slikta pašsajūta.

1.3. Nodarbinātā pienākumi:

- 1.3.1. veikt tikai to darbu, kuram viņš ir ticis apmācīts un izgājis darba drošības instruktāžu;
- 1.3.2. ievērot iekšējos darba kārtības noteikumus un PIKC LVT direktora apstiprinātās darba drošības instrukcijas (DDI);
- 1.3.3. izmantot instrumentus un palīgerīces, ko paredz darba veikšanas tehnoloģija;
- 1.3.4. izmantot IAL un kolektīvos aizsardzības līdzekļus (KAL);
- 1.3.5. metināšanas masku gaismas filtrus izvēlēties un lietot atbilstoši darbu apstākļiem;
- 1.3.6. metināšanas transformatoru pievienošanas kabelis (no strāvas avota līdz transformatoram) nedrīkst būt garāks par 10 m;
- 1.3.7. vietās, kur ir iespējama ēku un to elementu vai citu priekšmetu aizdegšanās, pirms metināšanas darbu uzsākšanas, saņemt norīkojumu ugunsbīstamā darba veikšanai saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 238 11. pielikumu;

1.4. Ugunsdrošības un sprādziendrošības prasības:

- 1.4.1. metināšanas darbus veikt tam speciāli ierīkotās vietās:
  - 1.4.1.1. grīdas segums ir no nedegoša materiāla;
  - 1.4.1.2. piecu metru rādiusā no metināšanas vietas neatrodas degoši un viegli uzliesmojoši materiāli;
  - 1.4.1.3. 10m rādiusā no metināšanas vietas neatrodas sprādzienbīstami materiāli vai iekārtas.
- 1.4.2. metināšanas gāzes balonus neglabāt tiešos saules staros, kā arī ne tuvāk par vienu metru no apsildes ierīcēm un piecus metrus no krāsnīm vai atklātām liesmām;
- 1.4.3. aizliegts darba vietā rīkoties ar atklātu liesmu un smēķēt;
- 1.4.4. darba vietā aizliegts glabāt vairāk ķīmisko vielu, nekā nepieciešams darba dienas patēriņam;
- 1.4.5. darba vietā aizliegts glabāt izlietoto ķīmisko vielu un maisījumu tukšo taru, kā arī netīros slaukamos materiālus;
- 1.4.6. izlietoto ķīmisko vielu un maisījumu tukšo taru glabāt speciāli paredzētā vietā;
- 1.4.7. tilpnēs aizliegts vienlaicīgi veikt elektrometināšanas un gāzmetināšanas darbus;
- 1.4.8. uguns un sprādzienbīstamās vietās metināšanas, gāzgriešanas, benzīngriešanas un lodēšanas darbus drīkst veikt tikai pēc sprādzienbīstamu produktu, ugunsbīstamu materiālu novākšanas, aparatūras un telpu uzkopšanas, pēc sprādzienbīstamu putekļu un vielu, viegli uzliesmojošu un degošu šķidrums un to tvaiku novākšanas. Telpa pastāvīgi jāventelē un jākontrolē gaisa vides stāvoklis;
- 1.4.9. pirms tilpņu metināšanas (cisternas, tvertnes u.t.l.), kurās atrodas šķidrā degviela, viegli uzliesmojoši un degoši šķidrums un to tvaiki, gāzes u.t.t, ir jāveic tīrīšana un mazgāšana ar siltu ūdeni, kurā atšķaidīta kaustiskā soda, tvaicēšana, žāvēšana un ventilēšana. Metināšana ir jāveic pie darbojošās ventilācijas, atvērtām lūkām, aizvāriem.

1.5. Elektrodrošības prasības:

- 1.5.1. elektroiekārtu ekspluatēt saskaņā ar ražotāja noteikto lietošanas instrukciju;

- 1.5.2. elektroiekārtu pieslēgt pie elektropadeves un atslēgt no tās ar sausām rokām;
- 1.5.3. ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes;
- 1.5.4. metināšanas iekārtu metāliskajām daļām (kas nav zem sprieguma), metināmajām detaļām un konstrukcijām visā metināšanas laikā jābūt iezemētām;
- 1.5.5. pārvietošanas laikā metināšanas agregātus izslēgt;
- 1.5.6. metināšanas agregātus pievienot elektrotīklam atļauts tikai elektrotehniskajam personālam, tiešajam darba vadītājam;
- 1.5.7. veicot metināšanas darbus pie rezervuāriem, cisternām u.c., kur iespējamas elektrotraumas, metinātājam jālieto speciālie aizsardzības līdzekļi (dielektriskie paklāji, dielektriskie cimdi u.c.);
- 1.5.8. elektroda turētājam jābūt izgatavotam no nedegoša, dielektriska, karstumizturīga materiāla, pašdarinātu turētāju lietošana ir aizliegta.

1.6. Darba telpu higiēnas normu prasības darba vietai:

- 1.6.1. telpas gaisa temperatūrai jābūt diapazonā no +16 līdz +23 C aukstajā gada laikā, no +16 līdz +27 C siltajā laikā;
- 1.6.2. gaisa relatīvajam mitrumam jābūt diapazonā no 30 līdz 70%;
- 1.6.3. gaisa kustības ātrums nedrīkst pārsniegt 0,4 m/s (norma gada aukstajā periodā ir 0,1- 0,3 m/s, gada siltajā periodā 0,1- 0,4 m/s);
- 1.6.4. darba vietas apgaismojumam jābūt ne mazākam par 300lx; gaismekļa konstrukcijai jāpasargā acis no spuldzes apžilbinošās ietekmes.

1.7. Metinot cauruļvadu elementus, kuri būs zem spiediena, apkārtējās vides temperatūrai jābūt virs 0 grādu C. Atļauta cauruļvadu montāža ar sienas biezumu līdz 16 mm (mazoglekļa tēraudiem) pie ārējās temperatūras ne zemākas par -20 grādiem C.

1.8. Metināšanas vietai jābūt aizsargātai pret nokrišņiem un vēju.

1.9. Nodarbinātais ir tiesīgs atteikties veikt darbu, ja PIKC LVT nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus darba apstākļus.

1.10. Atbildīgs par nodarbināto pielaišanu pie darba veikšanas ir tiešais darba vadītājs.

1.11. Aizliegts uzsākt darbu alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotoksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē;

1.11.1. ja darba vadītājam ir aizdomas par nodarbinātā atbilstību darba veikšanai, viņš nodarbināto pie darba procesa nepielaiž un ziņo PIKC LVT vadībai.

2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori

2.1. Metinātājam iespējami šādi darba vides riska faktori:

- 2.1.1. elektriskās strāvas iedarbība;
- 2.1.2. infrasarkanais un ultravioletais starojums;
- 2.1.3. gāzu un ķīmisko vielu (metināšanas aerosolu) iedarbība metināšanas laikā (metināšanas aerosola arodekspozīcijas robežvērtība (AER) 4,0 mg/ma);
- 2.1.4. apdegumi (neatdzēsēta metāla karstā virsma, šķidra metāla šļakatas, elektriskā loka siltums);
- 2.1.5. piespiedu darba poza - stāvus, saliecoties;
- 2.1.6. smagumu pārvietošana.

i Arodekspozīcijas robežvērtība (AER) ir tāda ķīmisko vielu un maisījumu koncentrācija darba vides gaisā, kas visa nodarbinātā dzīves laikā neizraisa slimības un veselības traucējumus, ja attiecīgās ķīmiskās vielas un maisījumi iedarbojas uz nodarbināto ne ilgāk par astoņām stundām darba dienā vai ne ilgāk par 40 stundām nedēļā.

3. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

3.1. Metinātājam ievērot un izmantot sekojošus KAL:

3.1.1. drošības zīmes (piemēram: „Jālieto respirators”, „Jālieto aizsargcimdi”, „Jālieto sejas aizsardzības līdzekļi”, „Jālieto aizsargbrilles”, ugunsdzēsības aparātu atrašanās vieta u.c.);

3.1.2. vispārējo un vietējo ventilāciju;

3.1.3. vispārējo un vietējo apgaismojumu;

3.1.4. ķīmisko vielu un maisījumu drošības datu lapu prasības;

3.1.5. sertificēta, pārbaudīta inventāra, aprīkojuma un iekārtu lietošanu;

3.1.6. darba rīku un to pievadu aizsargnožogojumu ar to konstrukcijā paredzēto apvalku, vākiem un ekrāniem lietošanu;

3.1.7. elektrificēto darba rīku un to pievadu izolāciju no strāvas noplūdes;

3.1.8. zemsprieguma izmantošanu pārnēsājamiem apgaismes avotiem.

3.2. Metinātājam darbā lietot PIKC LVT piešķirtos IAL:

3.2.1. speciālu aizsargapģērbu (ar ugunsdrošu materiāla sastāvu);

3.2.2. ādas puszābakus ar pirkstgalu aizsardzību;

3.2.3. aizsargmasku ar attiecīgu gaismas filtru aizsardzībai pret intensīvu gaismu, lidojošām dzirkstelēm un karsta metāla daļiņām;

3.2.4. respiratoru;

3.2.5. metinātāja cimdus;

3.2.6. metinātāja priekšautu;

3.2.7. kombinētos cimdus (lietojami pārnēsot, pārvietojot priekšmetus).

4. Darba aizsardzības prasības pirms darba sākuma

4.1. Uzvilkt, sakārtot un aizpogāt darba apģērbu.

4.2. Pārbaudīt, vai darba apģērbā kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, un, ja tādi ir, tos izņemt un nolikt tiem paredzētajās vietās.

4.3. Pārliecināties, vai ir nepieciešamie IAL, un pārbaudīt to tehnisko stāvokli.

Nelietot bojātus individuālos aizsardzības līdzekļus.

4.4. Apskatīt un sakārtot darba vietu, nolikt vietās visu, kas nebūs nepieciešams darbā.

4.5. Ieslēgt vispārējo un vietējo (ja nepieciešams) apgaismojumu.

4.6. Ieslēgt ventilācijas sistēmu.

4.7. Sagatavot darbam nepieciešamo aparāturu, instrumentus, iekārtu un aprīkojumu un pārbaudīt to, tai skaitā:

4.7.1. metināšanas vadu un elektrodu turētāja izolācijas derīguma stāvokli, kā arī metināmo un skrūvju savienojumu drošumu;

4.7.2. zemējumu un tā drošumu;

4.7.3. metināšanas transformatora apvalka un nožogojuma derīgumu.

4.8. Pārliecināties, vai:

4.8.1. mašīnas, aparāti un citas iekārtas ir apturētas, palaišanas iekārtas aparātūra ir atslēgta un izslēgta tās nejauša palaišana;

4.8.2. metināšanas zonā esošie laukumi un metāla konstrukcijas ir attīrītas no ugunsbīstamām un sprādzienbīstamām vielām un putekļiem;

4.8.3. darba vietā (zonā) ir pietiekams apgaismojums, darbojas svaiga gaisa ventilācijas sistēma, ir vietējā vilkme;

4.8.4. neviens vadības līdzeklis no dielektriskā materiāla, ja pie tā ir nepieciešams pieskarties, nav bojāts, bet barojošais kabelis ir nostiprināts pie metināšanas aparāta korpusa.

4.9. Lai novērstu bīstamu un kaitīgu vielu koncentrāciju, tvertnes, kurās glabāti degoši šķidrumi vai skābes, pirms sākt metināšanu, attīrīt, izmazgāt un iztvaicēt.

4.10. Sagatavot darba vietu metināšanai, to atbrīvojot no degošiem materiāliem ne mazāk kā **piecu metru** rādiusā, nodrošināt darba vietu ar ugunsdzēsības līdzekļiem;

4.10.1. metināšanas vadus izvietot tā, lai tos nevarētu sabojāt mašīnas vai mehānismi, vismaz **viena metra** attālumā no skābekļa, acetilēna vai citu deggāzu šļūtenēm vai cauruļvadiem, kā arī nemetināt un negriezt nenostiprinātas metāla detaļas;

4.10.2. pārlicināties, vai metāla virsmas pirms gāzes metināšanas, griešanas vai karsēšanas ir attīrītas vai attaukotas un pilnīgi nožuvušas;

4.10.3. uzstādīt nepieciešamās drošības zīmes, brīdinošus uzrakstus un plakātus bīstamās darba vietās.

4.11. **Gāzes metināšanas (griešanas) aparatūrai** pārbaudīt:

4.11.1. degļa, griešanas ierīces tehnisko stāvokli un pārlicināties, vai degļa, griešanas ierīces atdzesēšanas traukā ir ūdens;

4.11.2. šļūteņu tehnisko stāvokli, to savienojumu ar degli, griešanas ierīci, reduktoriem stiprumu un blīvumu;

4.11.3. blīvi starp degļa rokturi un degli vai griešanas ierīci;

4.11.4. vai pareizi savienotas visas gāzes metināšanas iekārtas daļas, lai nepieļautu reverso plūšanu un eksplozīva maisījuma rašanos sistēmas iekšienē;

4.11.5. vai ir izvēlēta pareiza izmēra sprausla, tā nav bojāta un aizsērējusi;

4.11.6. vai ir kārtībā vienvirziena vārsti.

4.12. Papildu prasības gāzes metināšanai (griešanai):

4.12.1. remontējot šļūteni, izgriezt bojātās vietas, posmus savā starpā savienot ar īpašiem divpusējiem šļūteņu nipeļiem ar savilcējskavām. Katram atsevišķam savienotās šļūtenes posmam jābūt vismaz trīs metrus garam, visā šļūtenē nedrīkst būt vairāk kā divu savienojumu;

4.12.2. balonus uzstādīt vertikālā stāvoklī un nostiprināt, darba vietā var atrasties ne vairāk kā divi acetilēna un divi skābekļa baloni;

4.12.3. iestatīt deggāzes un skābekļa spiedienu saskaņā ar ražotāja gāzes metināšanas un griešanas tabulu;

4.12.4. metālgriešanas laikā baloniem ar gāzi jāatrodas ne tuvāk par 5m no griešanas vietas vai atklātas uguns.

5. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

5.1. Precīzi ievērot tiešā darbu vadītāja doto darba uzdevumu, patvaļīgi neveikt uzdevumā neparedzētus darbus.

5.2. Nepieļaut to personu atrašanos darba vietā, kuras nav saistītas ar izpildāmo darbu, neuzdot savu darba pienākumu veikšanu citiem.

5.3. Regulāri tīrīt un neaizkraut darba vietu un ejas, tostarp nokļūšanai pie ugunsdzēsības inventāra.

5.4. Ievērot minimālos attālumus metināšanas iekārtas izvietojumam.

- 5.5. Strādājot vienā vietā kopā ar citiem elektrometinātājiem, norobežot darba vietu ar gaismas necaurļaidīgiem vairogiem no nedegoša materiāla.
- 5.6. Veicot metināšanas darbus PIKC LVT teritorijā, pievērst uzmanību signāliem no garām braucošā transporta.
- 5.7. Izvietojojot vai pārvietojojot metināšanas kabeļus, nepieļaut izolācijas bojāšanu, saskari ar ūdeni, eļļu, tērauda trosēm un karstiem cauruļvadiem, uzmanīt savienojumu kontaktu blīvumu.
- 5.8. Darba procesā elektrodu galu savākšanai izmantot metāla kasti.
- 5.9. Darba pārtraukumos izslēgt metināšanas aparātu, elektrodu turētāju nostiprināt speciālā turētājā vai piekarē.
- 5.10. Apstrādājamās detaļas droši novietot paredzētās vietās, ievērojot kraušanas gabarītus, lai tie netraucētu apgaismojumam, ventilācijai, metināšanas iekārtai un pieejām.
- 5.11. Metināšanas darba vietā neglabāt un nelietot benzīnu, acetonu un citus viegli uzliesmojošus šķidrumus.
- 5.12. Metinot neturēt galvu tieši virs izgarojumiem, kas ceļas no darba virsmas.
- 5.13. Raudzīties, lai elektriskie kabeļi nav pārlikti vai saspiesti, ir pasargāti no eļļām, ūdens, dzirkstelēm, augstas temperatūras un uz tiem neuzkristu sagataves.
- 5.14. Neturēt kabeļus padusē, uz pleciem, neiespiest tos starp kājām.
- 5.15. Nelietot tvertnes vai mucas par balstiem, nenovietot uz tām elektrodu turētāju.
- 5.16. Nemetināt nenostiprinātas (karājošās) detaļas.
- 5.17. Papildu prasības gāzes metināšanā (griešanā):
- 5.17.1. Aizdedzinot griezējdegli, vispirms jāatver skābekļa ventilis, pēc tam propāna - butāna: gāzu degmaisījums aizdegas, bet pēc tam tiek regulēta liesma. Dzēšot griezēj degļa liesmu, vispirms jāaizver propāna - butāna deglis, bet pēc tam - skābekļa. Īslaicīgos pārtraukumos nodzēst liesmu minētā secībā un degli uzkarināt uz turētāja;
- 5.17.2. kontrolēt, lai degļa sprausla vienmēr ir tīra un nebojāta;
- 5.17.3. sprauslu turēt pietiekamā attālumā no sagataves vai izstrādājuma, lai tā nevarētu sakarst un radīt atgriezeniskās liesmas iespējamību;
- 5.17.4. raudzīties, lai šļūtenes, pa kurām pieplūst gāze, nav pārliktas, saritinātas vai saspiešanas, lai uz tām neuzkristu smagi priekšmeti, tās ir pasargātas no dzirkstelēm, augstas temperatūras un nav iespīlētas;
- 5.17.5. uzmanīt, lai skābekļa padeves sistēmas regulatori un savienojumi nenonāk saskarē ar eļļu vai smērvielām;
- 5.17.6. pareizi aizdedzināt degli atkarībā no tā, ar kura veida degli paredzēts strādāt - inžektora vai vienmērīgā spiediena.
- 5.18. Darba procesā izmantot reduktorus ar darba kārtībā esošiem manometriem.
- 5.19. Skābekļa ielaišana reduktorā jāveic uzmanīgi un pakāpeniski, lēni atverot balona ventīli, pirms tam pilnīgi atskrūvējot reduktorā regulējošo skrūvi.
- 5.20. Nepieciešams sekot reduktorā hermētiskumam un tā savienojumam ar balona ventīli un šļūtenēm. Šļūtenēm pie aparatūras jābūt nostiprinātām vismaz divās vietās.
- 5.21. Par konstatētajām nepilnībām un darba aprīkojuma bojājumiem ziņot tiešajam darbu vadītājam un darba aizsardzības speciālistam.
- 5.22. Pirms sākt metināšanu, notīrīt no sagataves/detaļas rūsas, izdedžu kārtiņu u.c.
- 5.23. Veicot metāla griešanas un metināšanas darbus, AIZLIEGTS:

- > izvietot balonus ar gāzi noslēgtās tilpnēs un telpās, ejās, kā arī pieļaut, ka baloni un šļūtenes saskaras ar strāvas vadiem;
- > noņemt balonu vāciņus, sitot ar āmuriņu, ar cirtņa palīdzību vai citu instrumentu, kas var izsaukt dzirksteli, palīdzību;
- > veikt metāla griešanu telpās, kurās ir gāze, ja tās koncentrācija pārsniedz 0,4 % (jūtama gāzes smaka). Par gāzes noplūdi metinātājam nekavējoties jāziņo meistaram;
- > noteikt gāzes noplūdes vietu balonos, reduktoros, ventiļos un šļūteņu savienojumos ar uguns palīdzību. Šim nolūkam jāpielieto ziepju emulsija. Aizliegts ekspluatēt balonus ar ventiļiem, kas laiž cauri gāzi;
- > lietot reduktoru, kam nav kārtībā manometrs vai notecējis pēdējās pārbaudes termiņš;
- > lietot propāna-butāna šļūtenes skābekļa pārsūkņēšanai, jo propāns-butāns veido uz šļūtenes sienām eļļainu slāni, kas savienojumā ar skābekli izraisa sprādzienu. Lai atšķirtu propāna-butāna šļūtenes no skābekļa šļūtenēm, propāna-butāna šļūteņu gali jānokrāso sarkanā krāsā;
- > glabāt balonus ar propānu-butānu un veikt metāla griešanas un metināšanas darbus, ja apkārtējā gaisa temperatūra pārsniedz 35 grādus;
- > pārvietoties ar aizdedzinātu griezēj degli ārpus darba vietas, kāpt uz sastatnēm, trepēm un tml.;
- > veikt cauruļvadu, rezervuāru un tml. griešanu, ja tie atrodas zem sprieguma;
- > atstāt balonus ar saspiesto gāzi darba vietā, ja darbā ir ilgāks pārtraukums;
- > griezt karājošos materiālu;
- > savērt, saspiest, lauzīt gāzes šļūtenes;
- > smēķēt gāzmetināšanas darbu veikšanas vietās;
- > strādājot uz sastatnēm, paaugstinājumiem, trepēm, sviest lejā jebkādas priekšmetus, kā arī strādāt, ja uz vienas vertikāles ar gāz metinātāju atrodas vai strādā cilvēki. Gāz metinātāja darba vietai jābūt organizētai tā, lai izslēgtu materiālu atgriezumam, dzirksteļu vai izkusuša metāla krišanu. Gāzmetinātājam no augšas jābūt aizsargātam no priekšmetu krišanas un nokrišņiem:
- > ' strādāt pie neiežogotām, atvērtām lūkām un ailēm;
- > ļaut veikt gāz metinātāja darbu personām, kas nav apmācītas un kam nav kvalifikācijas.

Gāzmetināšanas posteņiem jābūt nodrošinātiem ar visiem nepieciešamiem ugunsdzēsības līdzekļiem: ugunsdzēsšanas aparātiem, kastēm ar smiltīm, lāpstām .... saskaņā ar ugunsdrošības dienestu prasībām.

Skābekļa spiediena izvēle, veicot metināšanu, jāveic atkarībā no metāla biezuma, bet tas nedrīkst pārsniegt 10 atm.

Gāzmetinātāja darba vietā nedrīkst atrasties vairāk kā viens rezerves gāzes balons.

Metināšanas degļus un pārvietojamos aparātus atļauts pievienot pie šķidrās gāzes cauruļvadiem, izmantojot gumijas šļūtenes. Šļūtene nedrīkst būt garāka par 30 m un tai jā sastāv no ne vairāk kā trim atsevišķiem gabaliem.

Veikt gāzmetināšanu pagrabtelpās, akās un šahtās un tml. atļauts tikai, ja tur nav gāzes, kas jāpārbauda ar gāzes analizatoru. Darbi šajos gadījumos jāveic novērotāja klātbūtnē, kas atrodas ārpusē.

Ja sašķidrinātā gāze ir iepildīta balonos, gāzi no balona drīkst ņemt tikai līdz brīdim, kad spiediens pazeminās līdz līmenim, pie kura nav iespējams strādāt - skābekli-1,6 atm, propānu-butānu - 0,5 atm.

Gāzes balonu pārvietošana pa objekta teritoriju tiek veikta tikai ar speciālu ratiņu un nestuvju palīdzību.

Apejoties ar izmantotiem gāzes baloniem, nepieciešams ievērot tos pašus drošības tehnikas noteikumus, kādi attiecas uz pilniem baloniem.

Pie viena balona, aizvara, vārstuļa var tikt pievienots tikai viens griezēj deglis.

Automātiskā un pusautomātiskā elektrometināšana

- 1.20. Pirms metināšanas automāta ieslēgšanas pārbaudīt palaišanas mehānisma darba kārtību; pārliecināties, ka nevar notikt automāta pašieslēgšanās. Svirlēdzim jābūt slēgta tipa.
- 1.21. Pārbaudīt vadu izolāciju.
- 1.22. Pārliecināties par saņemējumu.
- 1.23. Ieslēdzot pusautomātu, vispirms ieslēgt svirlēdzi, pēc tam aparātu. Izslēdzot vispirms izslēdz aparātu, pēc tam svirlēdzi.
- 1.24. Aizliegts atbalstīties vai sēsties uz automāta transformatora vai korpusa. Nepieskarties automāta vai pusautomāta strāvu vadošajām daļām.
- 1.25. Novērst metināšanas aparāta jebkādu bojājumus nodarbinātam pašam ir aizliegts.
- 1.26. Aizliegts jebkā atbalstīties, aiztikt tikko sametinātu šuvi.

6. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

- 6.1. Izslēgt metināšanas iekārtu, aparātu.
- 6.2. Nodzēst liesmu, vispirms aizskrūvējot degļa (griezējierīces) deggāzes, pēc tam - skābekļa ventiļus.
- 6.3. Apskatīt gāzes metināšanas ierīces, šļūtenes, balonus un armatūru, lai laikus konstatētu un novērstu defektus, un novietot tos paredzētā vietā.
- 6.4. Pārbaudīt, vai pēc darba nav palikuši kvēlojoši priekšmeti (aizdegšanās avoti), un, ja tādi ir, apdzēst tos ar ūdeni.
- 6.5. Sakārtot darba vietu - vadus, palīgierīces un materiālus nolikt tiem paredzētās vietās.
- 6.6. Notīrīt, sakārtot un nolikt paredzētajā vietā speciālo apģērbu un IAL.
- 6.7. Izslēgt ventilāciju un apgaismojumu.

7. Darba aizsardzības prasībās ārkārtas situācijās

- 7.1. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu un ziņot tiešajam darbu vadītājam, kā arī veikt pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad izsaukt VUGD, zvanot uz tālruņa numuru 112 un nosaucot precīzu ugunsgrēka vietas adresi, objektā esošo cilvēku skaitu un savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.
- 7.2. Rodoties bīstamībai, kas var izraisīt nelaimes gadījumu, darbu nekavējoties pārtraukt un brīdināt citus tuvumā strādājošos.
- 7.3. Nelaimes gadījumā cietušajam nekavējoties sniegt pirmo palīdzību vai izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 113 un nosaucot precīzu nelaimes gadījuma vietas adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu.
- 7.4. Par darba laikā notikušo nelaimes gadījumu nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam un darba aizsardzības speciālistam.
- 7.5. Avārijas vai nelaimes gadījuma notikuma vietu saglabāt neskartu. To mainīt drīkst tikai tad, ja tas nepieciešams palīdzības sniegšanai vai ir traucēta transporta kustība.
- 7.6. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā atslēgt strāvas avotu un cietušo atbrīvot no strāvas iedarbības. Ja cietušā pulss nav sataustāms, veikt mākslīgo elpināšanu un izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru **113**.

8. Atbildība par DDI pārkāpumiem

8.1. Personas, kas pārkāpušas šīs instrukcijas prasības, atkarībā no kaitējuma rakstura un sekām var tikt sauktas pie disciplināratbildības, civiltiesiskās atbildības vai kriminālatbildības.

Spēku zaudējusi DDI -08- 2012; DDI -80- 2012.

Sagatavoja

Liepājas Valsts tehnikums

Darba aizsardzības speciālists